

Toimetused: E. Sommer, S. Hussar, L. Vohu, H. Peelbaum,

E. Ots, E. Sprants, E. Lahi.

Adress: Jaani tänn 13, Tallinna.

ANNO 1933

III AASTAKÄIK

N° 2 DETSEMBER.

Hämaruse ähmasesse linikusse on uppunud kauged metsad. Tihedalt langeb lumehelbed, suuri, pühmeid, valendavaid... Läbi lunniste luhtade sahiseb sünn, kõlisevad tillused aiskellad... liugleb helbed, aeglaselt, hääletult...

Kaugusest virvendab heli, paisub, kandub läbi õhumägede. Täis väriseb kutsu inimeste igatsevaile südameile. Viiv ta peatub, süis hääbub kaugis, kaugis mütssis...

vilguvad tuhanded künnlad. Ahtake leik väriseb, kuttub, taas lööb uuesti lõkkele. Levib soojust ja hellust. Hubane on...

Tihedad pingiread on täis hardumuses kuulavaid inimeslappi. Läbi võlvide kajab hallpäise õpetaja lügu-tusest värisev hää: „Täna on tule Taaveti linnas õnnistegija sündinud...“ ekslevad oulihelid, hüüvad hämarais nurgis, paisuvad, võimsalt noogavad hinge... Mass põlvitab. Vaikses hardumuses saadab palveid äsjasündinud jõulu-lapse poole. Külmale kivipõrandale langeb kuumi, helki-vaid piisku, ja uuesti kajab inimeslaste südameis: „Täna on tule Taaveti linnas õnnistegija sündinud...“

lühisevad tuhanded entakised tuled pühakojas
... ..

Uha langeb helbeid, suuri helendavaid. Sahiseb
Lühide lumi rejalaseis, kõlisevad tillukesed aisa-
kellad... Ohus kumiseb viimane kiirkella look, ning
pikalt, pikalt hääbub kaugelis metsis... Sahiseb kurni
... ..
Eemal vilguvad kodutalu valgustatud aknad.

- it -

Möte

Näen vahelt pilvede raskaid, tumedaid toone,
käardub sihvastalt taevasse helendav nür-
millist suudelnud oleks kui päikese kūr,
nii luues taevakaarde õhetava joone.

Mõtlen - oleks taos suvi täis päikest ja elu,
meri, peeglina sil ja lüvane rand,
kaharad mämnid, all mille toetus mu rand,
vaade kulgemas kauguste kummalist ilu.

Di - milleks on kujutelm, milleks on möte!

Kas selleks, et olevik hävineks tunnetusvõimest?

Et tajutav oleks me tuntud aegade lõimest,
alg minev, tulev, täis olematut tõe!

- M. -

Mõnda ekskursioonist.

Järg.

Ma arvasd saavõttelejad - tuli mo juurde "Videviku" Toimetaja ja
 Erika Sommer ja kuya näoga ütles, mis tavaliselt on armas,
 et võta kätte surinane ning ja kirjuta oma rahvale
 üks lugu. See tuli väga ära seletatult, et olge lahked
 ja lõpetage oma elmise numbri ekskursioonikirjad.
 Ma siis arasin kirjutama mõtete lauerides suvise Pet-
 seri, võru ja talvise Tallinna vahel.

Jäime siis selle kohta peale pooleli, kus üks salapära-
 ne lõhn mind lauluisa kirjutustaua all maagada ei
 lasknud. Arkas siis terve reisiseltskond, ning ei tund-
 nud midagi; see vihastas mind ja mu kaaslast. Kui-
 das võivad inimesed ringi joosta ninadega, mis ei funk-
 tsioneerid. Juresime pead vaipa ja püüdsime utnuda.
 Püüa kah, kui ei saa! Ikka oli lõhn, ja veel rood
 lõhn. Lõpuks tõusis reisiseltskond ennastalgavalt ning
 algas Peltkubuli tagaajamine. Üksteise järel pikad
 väimusedarnad plendid valgeis õõrängu liikumid ni-
 nad vastu pörandat - ning lõpuks võeti arvata kur-
 juu juur - sületais heinu - nulle, ning umaldati nagu
 kõik ebarobiv, ukse taha. No korralikus majapidami-
 ses seda küll juhtuda ei tohi! Oli jällegi rahu majas
 - ent lõhn ka. See enam õige an küll ei võinud
 olla ja püüdsin lugeda palvet tagurpidi (see neerjus
 tehnilistel põhjustel - kuna ma teda edaspidigi ei oska).
 Julgerin ohkega silmad - ninas lõhn ja nädames hirm,
 toas kummitas. Unes nägin igarugusid vanateid,
 nagu nad eksisterivad. Lauluisas ja kirjaneitsis.
 Hommikul õeldi mulle - pörandapraos olevat peitu-
 nud surnud rott. Aga - nii proosaline see an ei
 võinud olla. Oli vaid kaks võimalust: Lauluisa
 tuba ja koolnud rott või lauluisa tuba ja tondid.
 Viimane on kindlasti rükkummalikum - usun ikka
 kummitas.

Süit võitnime Peterisse, kus on õestimaa, aga vene rah-
 vas vene keelega. Suured kodid seljas, suured lootu-
 sed nädames, nii maasime Peterisse risti. Karastanud
 end jutumärge (selt jões veid kom. kõrgune veid, mida
 võinime juua püretud arvul) ei muutnud mo selge pra
 sest am oada, mins õeldakse, et Peteri on märgmas.
 Kuna ihule antud, mis ihu kohes - siis valmista ja

Jõulumõlgutun.

Ministena ennivad mõtted jõuludest? Mis on
milline olukord inimestunges on soodne mõlgutam
leid?

Võibolla vajame selleks toda unist. sentiment...
mullolu, millist sisendab meisse istumine pimedas
toas küdava ahju ääres seivatis sädemete ja
varjude värvainid seintel. Või tuleb neid mõeldu in-
nõrli hämaras vaikusel kätele toetatud peaga?

Neil hetkil oleksime võimelised tundma end
vana lüüriste puude labürindis. Kalitaks too k...
hõlguv õhtune hämarus, mis omanu meid põh-
jannaade jõulutele. Täevas kummuks reitilikult
mana oma lillakashallis mantlis üle me plane,
läänest kergesti noosatur. Olex vaiksne tuultu,
ja meisse sisendus äratundmine põhjanaa
jõulute müstilisest luulist. Kaks hiru seisatur
vaiksena metsa ääres, silmis noosatur lääne-
taevas...

Oi, too idüll loodusist on üdselt tuntud.
Kuid nü, kinninõrli unistades tajuksime teda
taas uudseno ja oleksime haaratud ta ruku-
likest varundeist.

Kuid - ons meil vaja jõulumõteteks mingit
unistavat, lüürist meelolu? Kas me ei võiks
vaadata jõulutele rõõmsate, selgete silmadega,
mille omanik on teadlik oma mõttust, soo-
rest loomata enesele mingeid õhulisi kujutlu-
si ja lüüristisi idülle! Me võime kiitsalt
mõelda midagi konkreetemat, millist me võik-
sime tunda ühega oma vüest meelit.

Jõulutele puudub kindel mõiste. Igaüks võib
suhutada neisu vastavalt oma olukorale ja
ilmale. Jõulute üle võib sentimentaalit. Iida, null
selle kõrval aga ka nanda ja hõisate - või suni
da täiesti ükskõikselt ja käega löövalt. Jõul
ei nõua meilt midagi, jõulud ei vaja meilt
gi - küll aga meie neilt. Meie inimesed olme in-
nud jõulud, nagu meie eivanemad xord löid
jumala. Jumalus on säärane nagu tunnume üla
niseilmas, samuti kujunevad jõulud vastavalt me hing...

Koolis ja vangis.

ee oli ahammu, siis kui meil veel lõpumärke polnud
a nooremad õppurid meis vaid me uhkete nägude
ja tähtsa kõnnaku järgi võinid tunda abituriente
See pidi aga olema teinipäeval või reedel, sest miks
muidu tegid tüdrukud end ennem kuivendat
tundi ilusaks, juuksed lokki kammisid, küüruolusid
kanguti puhtaks tegid ja pallipallad corralikult nõel-
tega sinni panid. Mina pole nende käest järgi küsi-
nud, kas siis laulmine tõesti parem on kähel, kui
ennem end ilusaks teha. Sel korral ma ei kammis-
nud end separaats, et ma pidin vene keelt kirja-
tama, äga; ma separaats igal laulustunnil küll
vene keelt kirjutama ei tea. Aga selles vene keele
naamatus, mis me sõbraanal ja minul on kaha-
peale kokku, ei olnud selle koha peal kust järg-
miseks korral pidime õppima, mitte midagi.

Ja selle kühja koha pärast siis istusime klassis
ja kirjutasime. Aga te ei tohi mõelda, et see mu
uhkest mehest tuleb, kui ütlen, kui ütlen, et ägas
me käheksi ikka ei kirjutanudki, ainult mina kir-
jutasin. Mu sõbraana aiva pühuris pinkide va-
hel ja kui ta ära väsis, siis jälle istus, ning
jälle pühuris. Tema on nimelt õhukese liiku-
va iseloomuga, et kuidagi ei seisa paigal.
Sunnijal ka ei seisa, äga siis ma loon
kalle ikka küünarnukiga vastu külge ja ütlen,
et olenid kuss, ja siis ta on ikka kuss ka. Aga
sured ma küll ei loonud küünarnukiga, palu-
sin vaid tasa olla.

Sis valgus uksest nisse pika varuga hau ja
haryaga ühes koolitena ja ning hakkasid käh-
keni näakima paljudest tähtsatest asjadest. Mul
oli hirmus naime rüüvõi kirjutada, sest ma olen
ikka uudishimuline ja tähtsain kuulda, millist
nad näakisid. See kõne aga oli nii vene keelega
segamini, et mul meele jäi ainult sõna, postoi.
Ja siis, kui koolitena hakkas haryaga ära
minema, ta ütles, et äge kauaks jääge.
Ma vastasin, et äga ei jää, ja ainult kolm rida
ongi veel kirjutada, äga siis, kui ta oli juba
üsha ära läinud, mulle meenus, et oleks

olnud hea talt künda, kas see "postoi" on kõva või
sehmne "p-ga", sest mõnikord on ehk tarvis seda rõ-
na. Aga ma rüski ei küinud, ütlesin ainult rõb-
raanale, et pare mu sibensachsenid kokku, saab ri-
tim minema. Aga ajal, kui ma kirjutasin ühte
õna viimasest reast, kustus doktor akni ära, ja seda
pidan oma sõbrana siiski. Tegin hirmus pahase
nõo ja ütlesin autoritele häälil: "Kauke, ära mõi-
gi tulega, te kohe valgust." Aga mis ilmnus, et elektri-
kustumine sündis ilmselt. Ja mis mu sõbramõõda va-
jutamine neipule: enne tema, siis mina, jälle tema,
jälle mina. Kui see vajutamise tagajärgi ei and-
nud, siis mõtlesime, et mis see viimane rida ikka tül-
läheme parem koju. Aga klassis oli nii pime, et
raamatuid kogudes läksin sõrmudega pindlõpsti ja
pidin oma pitsist taskurõõmuga kätt puhastama.
Siis astusin julgelt sammul koridorisse, kus oli veel
pimedam kui klassis ja mulle tuli kange hirm peale.
Aga ma tahtsin näida julge tüdrukuna ja tegin na-
gu ei kardaks ma pimedust üldse, ilu sõbrana
hakkas tugevasti mu kättest kinni ja ütles, et õi-
ta, ma vähe kardan. Mul tavaliselt ei ole midagi
selle vastu, et ta must kinni hoiab, aga mis mõtlesin,
et kui nüüd keegi peaks äkki tulema, mis on hääl
ära joosta kui kiire hoiab kõvasti kinni. See pärast
siis tegin hästi häälile nõo ja ütlesin julge häälega,
et ära kardada kedagi, ma olen ju ka sin. Jus aga
nagu midagi vilksahtas mu silmade ees, möõda ja
mul tuli juba üsna suur hirm. Ja siis ma mõis-
tanin silmad kinni - ma ikka teen nii, kui pime
on ja ma kardan - ja mõtlesin, et tülgu nüüd
mis tuleb, ning hakkasin jooksema. Tähtselt saan
sammu sein edasi, kui mingi suur koht, jooksin
mulle väifu - nü arvasin, et tulin sein ära,
et mina jooksin siina vastu, kui mu sõbrana vä-
maks trepi üles läks, läksime ilusti trepist alla ja
mul hakkas hea meel, et saab omelt zoit. Aga ei saa
nüd, mis see oli kinni, et, kiskus oli kogu. Mulle tu-
li jälle hirm tagasi, aga ega ma ei näidanud väl-
ja. Ainult see oli paha, et kui siima jäime, siin
kingakontsad rõõbisid vastu parketti, nagu oleksin tant-
õnüd pats doblit. Aga sõbranaale ütlesin, et ära kardage

Julgust, küll välja saame - ning lõpetame tagaüles pooli.
Kuid sel päeval kogu ei olnud enne, üks oli jälle kiirni.
Sii ma läksin akna juure ja vaatan alla, ise ütlesin, et
nüüd on veel ainsus abinõu, ja kui see ka ei aita, siis oleme
otsas. Tä äga vastas, et äga ei hüppa ühtegi, millest ma
nüüd aru sain, et ta armas, ma olen liiga paks ja
ei mahu arnast läbi, see vihastas mind hirmsasti ja ma
ütlesin: „Iian küll, et sa oled ärg ja ei julge hüppata“
Tema äga hakkas naerma ja näakis siis, et ma võiksin
juurima saada ja onis uida tarvis, kui muidu läbi saab. Ja
siis ta arvas, et siiski keldrikorraga enne katkuda. Mina
äga lubasin mõtteis, et kui siit välja pääsen, igal esmas-
päeval korraldust palvel nõia, mille üalgi enam küli-
neda, äga ütles enam mammale, et üks tee psal palvelta,
vaid kütta kas või paar minutit ennem kahte kodust
ära, s.t. kui jõuan, kogu ärg laulan palvel kaasa, kui
ainult viini viskan ja ei korda mõtte isaks selle lühendist
juttuse ajal, ning kui äga jatkub, loen kolm korda, Ille
Isa ka veel läbi. Nii imõeldes jõudime keldrile ja ma
mõtlesin, et ei tea, kas nüüd kogu saame välja, või ei
saa. Äga ei saanud ühtegi, polnud saäl muud, kui kül-
mad kiviseinad ja hirmus pimedus.

Kõlarime mõõda sinu ja kaotamine sootuks lootus.
Ilu silmad vägisi läksid niiskete ja pühkisin salaja pisa-
said oma hindele pituakõikuga. Siis pärast mu sõb-
raama rittitas, et seal psal üks üks olema, äga mina
jälle ei laadnud, kui see seal on ja liikuin ikka jini
seina idari. Siis küsitin, et noh, kuidas selle uusega
siis lugu on, äga keegi ei vastanud - ainult niinigi
kõikuvõime kajas kustris. Sääb, korraga tormas üks
elav oleus mulle vastu, ja ma karjusin hirmsust suure
kõälga. See olend siis karjatas ka ja ma sain aru,
et on ikka inimene. Lõpuks, kui mu taha ukraavati ja
kogu koridor valgustus, nägin, et see oli mu oma sõbra-
na, juunud puha saisi, rüüded kolme ja kriidiga kaas,
mantlihoõmad ripakil. Tä vaatatas mulla naerdes otsa ja
küsis, et kas see on ka tea hint, milliga ma oma
nägu olen värvunud. Tä siis ma sain aru küll, et üks
maha näe oomaauguhel välja kui amagi. Siis mäi-
kõarime avatud ukul toda juuru kայaga lendjat kes küüdis:
„Tule talvas appi, kes tõi siis eliti?“ Mu sõbraano üt-
les julgesti, et meil oleme ja palus meid lasta mõnust
uskut välja. Siis ütlesime talle ilusti „spassiba“ ja hõkka-
sime minime. Tuli äga meemus mulle, et oleks ikka
õbinud siis seda vana kulle sõna „postoid“ küinda, kas on
ikka p või b-ga. — 22. —

Kas teie armsad sõbrad, võtke enestele teie
tuurid sisse. Me tahame midagi iska kevadeks
lugema ka sõprade, tuleb välja veel, et kirjandust.

Arno, y bae nem. rovea, no langeb vastväl-
ja. No aga tu saäl, on häält, tooge aga kõie
laigedale saladun me vahel olla ei tohi. Ega te
nü elus läbi ei saa. Kui te iga päev 20 min.
vere keelt õpita siis...

... no siis näägime kevadel juba teist juttu!

Hitler ja naine.

Kerkis lipuwardasse plagu haakrustiga valgel sooril, Saksamaal algas „kolmas vabariik“ ja maailma ajaraamatud pöördus lehekülge. Pole mõtet hakata harutlema ajaloolisi momente liikumise arengust, uuen, et kõigil on ajalehtede kaudu tuttav olukord Saksas. Tuletagem vaid meelde väärtuslike raamatute autodafed, mitteaaria raasi kuuluvate saatust, juba sellest jätkub traagikaks, vihaks, tihti ka koomikaks. Üheks Hitleri programmi punktiks on ta naisideaal, mida taktsimegi vaadelda.

On kordusvalt ja igal pool mainitud, et naisliikumine - feminisim on sõna, mille peale palju tihedat ja sõnu on raisatud. Naise areng sajandite vältel on kestnud tänapäevani, kustab edasi. Veed pole kuigi kauges minevikus aeg, millal naisel oli laasa kõnelda vaid kolmel alal: Kinder, Küche und Kirche. Vaadeldes ühikavaliku elu tegelasi - nain, oli koidula esimene feminisimide kandjad olgugi, et ta tegi seda alateadlikult, aetuna tungist, mis ulatus kaugemale lumesajast, ja mille tõttu teda peeti ekstravagantsiks. Kuid ta on veel hääldaja hääl kõrbes, keda nimetab „naiskants“ isegi lauluisa, ja ta peab alistuma looduse poolt määratud kohustusele, mitte tohtides arvestada tüvitasatsooni mõjund. Ei taha peatuda naisliikumise järele, sest see on ala, mis tekitab vaidlust, mille lõppresultaat sõrdub nullile, oles sama akuutne teema kui politika, kus kumbki pool ei tee järelandmin. Ühte aega ei saa salata antifeministide õigund, mida naine enesele praegu on kätte võideldud, pole mitte mingisuguse almus, vaid äratundmine, et naisel veel palju õigust puudub, mis laevand teda olla täisväärtuline ühiskonnaliige. Järelitatakse palju sõnu, naised olgu samaväärilised meestega. On muhi väärtus ideaal, millega mõeldakse enese väärtust? Arvan, ei. On palju muhi, mille väärtus ei või kõne alla tulla, kuid kelle kodanikuõigund ja -kohustund on suuremad kui teinast intelligentsemal ja produktivsemal naisel. Kus on sin õiglus? Meil puuduvad kindlad normid

mis määravad täisväärtusliku ühiskonnaliikme kon-
tuurid, kuhu kuuluvad omaduste kvaliteetidest mi-
nimes kui naine, siis oleks naise riht võidelda
käte oma väärtuste hindamine, ning kaoks ihal-
datud üheväärsus mehega, kui praeguse väärtus-
liku kodaniku ainuaindaja. Naised on näidanud,
et omades õigusi nad oskavad ka kohustusi kan-
da. Nüüd tuleb Hitler ja ütleb, et ei tohi Sak-
samaal olla ühtegi emantsipeeritud, intelligentset
naist. Rootsi "Sotsialdemokraten" kirjutas naisest
Hitleri Saksamaal: "Saksas näideldakse praegu
naiste poliitilist tragöödiat. Millega see lõpeb, seda
ei tea keegi. Nii palju on riiki kindel, et see
töö, mida naine emantsipatsioonil alal pool sa-
jandit tehtud, millel naine sammusammult sõit-
nud õigusi mehe kõrval töötamiseks üheõigusliku
inimesena, suletakse nüüd ülepääsmatu kraat-
ra taha."

Kui me vaatleme rahvusliku liikumise suun-
da nüügi ülesehitavas töös, näeme, rõõmjal on ta
kaasa toonud midagi naisliikumisele. Kas komm-
unistliku N-vene naine-kodanik on naisliikumise
riht, nõuab riilist käitlust. Meile, kui väikese tei-
ri nainele, ei või olla suuremat kontrasti, kui
kommunka Moskva sfäärist ja Hitleri naine lää-
nes. See on pigem ühest äärmusest teise kaldu-
mine, milles sest naine peaks olema teadlik, seis-
tes kahe tule vahel, sest on avalik saladus Hit-
leri "tung idasse" ja suure idanaabri väikesed
soovid omada lairike maad Baltimere kaldal.

Laadides kapitalistlike maailmakorraga
maid, näit.: Itaaliat, kus 1922. a. "Mussolini
mussolinital" — me näeme, rahvuslik suund
läinud näol on riin tugev, kuid ta pole ku-
junenud üalgi jõvinismiks. Nii pole ka naine
surnud riin teda, kui inimesele alandavasse
sünkorda, olgugi, et naine lõunas pole üalgi
nii vaba olnud nagu põhjas, kus need kontrastid
ka teravamalt enile kerkivad.

Mida nõuab riis Hitler naiselt? Kõigepealt on sel-
line iga riiku ~~saan~~ nagu abiellumine, riikliku
kontrolli all "tõupunktuse ametkondade" kaudu,

is keelavad abiellumise aaria raashi kuuluvad teise raashilisega (päevaleht 10. 2. 33). Nii süs - nagu hinnataku loomi, hinnataku ka inimene! Millega erineb süs loodusisand veisest, sest ühenequlisel alusel toimub hinne - tõug. Selle ideoloogia järel on Harzi kaevandus töötav aarialane kindlasti kamlikum ja parem ühiskondlane kui mõni jaapani teadlane. Rük jagab kodanikud perekonniks, kelle järeltulijad riigile soovivad ja perekonniks, kelle järeltulijad on riigile raskuks. Teigi väikesim ühiskonnarakuke, riigi algjuurperekond, (rääkimata individuumist) rülab rüki, peab tooma oma huvid ohvriks riigile seda võrd, et pole enam tugevaist, õnnelikust inimestest koosnev rük, vaid on rük, kuidas ja kellest ta koosneb on tähtsust. Kuid tugev, tähtis ja püüv on rük vaid erimeel juhul, seda näitab ajalugu.

Ühens abiellu lahutusmadrustiku punktiks võetakse ka ariolu, kui erineb raashiseamine. Tähendab, on kellelgi väga soov vabaneda oma teodustlikest elukaaslasest, tuleb üks pikem uerimine ette võtta ta sügipuus, ja üks on kindel, vähemalt kuni Kristuse sünnini leitakse sealt riiski mitteaarialane, mis on küllalt tähtis põhjus lahetumiseks. Teiseks omab Hitleri programmi näite suhtes erinevat koolipoliitikat. (päevaleht 9. 2. 33) Pütarlaptele jatkeb emakelst, ristiusust, ajalooist, arvutusest, loodusteadusest ja võõrkeelst. Ülikool nainele sulitakse, edanõppimine on võimaldatud vaid „eriti andekail“. Selle andekuse määrab umbes samalaadne auitis, nagu tõupuhituse ametkond. Si tohi olla naisõigustlari ega naisarsti. Naise kohus on sünnitada ja hoida lapsi, selleks ei vaja ta teadust, Saksa rahvussotsialistlikele etika loojad Göbbeli ja Roenberg nimetavad oma teois nait alaväärtuslikuks. Dr. Göbbeli õpetuse järel iga täisväärtuslik saksa naine peab sünnitama vähemalt 5 last. Nii süs - naine ise on alaväärtuslik, ent riiski niivõrd komplimentid blind, kelle meestest järeltulijad

male taemele. Millega on see seletatav! K...
re emana maksab tolles ideoloogias vaid kui
paratamatus, vallalini maine on aga igal juht-
turnil alaväärtuslik. Need on põhimõtted, mis
haritud maailmast olid ammu kadunud, ent
nagu kõik sin päikesel all kordub, nii tõi Hitler
ka need kolikambrit välja.

Uues näitab oma üleolekut Saksas. Võtub
õigused, mida ta kord andnud, kuid unustab,
kas nende andmine ja võtmine kuulub üldse
tema võimude kompetententsi. Si, selle õiguse on ta
võtnud ise enesele. Kui võrd väiklane on tassa
mehe ühiskondlikud kaalutlused, näitab selline
nähe, et seal reformerid moodi naisele mees.
Maine, kui arenenema ilumeelega peab kand-
ma moodi, mida propageerib euline valitsuse
keskandis. Mood (millega küll vahel narvesteni
minnakse), on naise ürgloomu instinkte, millega
tahetakse meeldida, mis pihmendab angipäeva tii-
minguid, kuid ka see muutub nüüd paril last
kasvatamiseks, Suur-Germanismi mõttekandjaks. Ku-
sime, kas riik on rahva pärast, või on rahvas
riigi pärast, kumba hüve me taotleme? Uhmri,
loogilisem on esimene, sest kui rahvas, omab
kõiki poortüüpeid hüveid, omab seda ka riik.
Kui aga sellised asjad ei jutatatakse ette va-
litusantistide poolt, kas laulda välismaalt im-
porteeritud laule, tantsida slow-foxi, Ameerikast
toodud bandi saatel, kanda prantsuse siidi üüri
üksikjade järel, sellega ta vaid naeruvääristab
ennast. Sest inimene ei hinda talle pealesuru-
tut, kui ta tüsäl näeb kaunimat - ning see
pole enam loomulik, see on vägivaldselt, üs-
titatud alus, millele baseerumine on riikantne,
sust soodsate tuult mõjul loob ta religiooni kõi-
sema.

Et olla seltskondlik, peab tantsima, peab oskama võtta proov nagu see
 solis salongis või fiv'el. Ning kui siis lugupidatud tantsupartnerid kato-
 leriult mõõdukalt sammudega libisevad üle parketi, lõduendavad oma
 lihaud galandiks kummarduuse, libiseb paar stilselt sammudega põrandale.
 - Istutakse toolidel, varbad siisepooli, käed põlletaksu ja roislataku-tütan-
 lapud. jõuk poisilapni stu tormab üle põrandale, et saavutada soovitud part-
 ner. Algab tants maulises tempos. Nägudel pärlemdab tigi, kleidid rebenivad sam-
 mude pirkusest, paide kerulikus meenutab akrobaatikat - kuid tantsida
 nü on noobel. Nü jatkuu see tükitöö, kureel tantsivaid paare pükkel osa-
 valt tantsuõpetaja abiõpetaja aristokraatne figur.

Jõuluõhtul.

Tasa liuguvad pihmed ja valged lumehelbed. Mä-
nid mu toa akna all seisavad vaikelt, ja tua-
valt loikavad nende mustad siluetid talveõhtu
hämaraust. Kaugemal lagendikul, sätennaval lu-
muväljal on veel roosakas juure juba kadunud
päikest. Tasa hüüvad varjud välja mita rüüt
ja vallutavad lagendiku, vallutavad väikesed
hütid lagendiku serval, vallutavad kogu maailma.

Kaugel silmapiiril helendab kiir. Mulle tundub
nagu kuulaksin ma sügi tornikellade helinat hall-
kaugusest.

Mu ümber on pime, ainult nõne purutuli val-
gustab madala talutaru mustavaid kiire. Hilgi
monotoonne laul püüab elustada mu ümbrindust,
millest olen peaaegu uppunud. Üksiklõõni vaatan
üle välja kiriku poole.

Hilme ette tõuseb valgustatud pühakoda
täis rahvast kes laulavad süstist jumalale. Jä-
taja rõnad nagu sulakid inimuse südames. Tä-
na on jõuluõhtu.

Peig on peaaegu kustunud. Üdrina paista-
vad mustad varjud, haaratid ja ängitades mind.
Kesk värge külgevad kaks silma nagu hõo-
guvad sõed. — Ühe hüppuga on kaks mu silm.

Väljas sojab ikka veel lund - tihedat
ja pihmet. Küljust kõlinal süidavad inimused
koju kirkest, südamed täis rõõmu.

Val näivad vaid tähed taevavõlvil, näida-
tes tuld kodutule ja rändajate lumiseil teel.

S-t.

Tätarlaps G. õmbleb vere keele tunnise laby-lävi
(kõigi kohaste uskiyjade poolt ülnähtud kantiõ ja
klassile in corpore).

Pr. L.: "Kui teil sellega väga küü ei ole, siis par-
ge ta ära."

Muidugi pole G. sellega küü, veel vähem väga
küü, ja ta paneb selle punastudes ära.

XIV 105 abiturientide

Ksu! Lussy Schelbach

Queenus mit sis, kui püüavad
raie kerkib, püüekui sisse
põeb koos, ulmises nimega
muneud naistevahel harraga
tantumadamat.

Ksu! Dagij, Petlin

Kõigiti tragi tütarlaps, seda
huvitavad miti kiija kindad
ja filivõre. Omab seda
18-19 aastast iseloolast -
tarkjõudu ja püüab mi-
tunnis vene kultuuri.

Ksu! Hilja Trupelot.

Ümmargune pikaldau toime ja
lahke loimega näitlik Tartu
pealt.
Tõe ja õiguse põhjal võime un-
"kida: muidu va veant lamba-
nihez tundeküllase jaalega,
ainult silmad oo vene koha
peal."

Palavikus.

lille l. m. lund õhtul te saabute
õhtavaate poegade ja kätser toekim. kuu
Rüubarud oma lõõhukust um. p. m. m.
roidununa pite vaipade alla. m. m. m.
kassilikult laiku, tunnete hoovalt m. m. m.
hübasustunnet aume pehmusest ja p. m. m. m.
de soofusest. On. hää. fuba. m. m. m. m.
mud puhkust, kähklast, ja m. m. m. m. m.
rane mõrumaagus rannitus. m. m. m. m. m.
gu vette, narkina ja tundituna. Siis süraoosile
ärkate ning ota jahmatute, kui valge on karg-
külma õõ, näite sirisuid varje linnisid. natusil
ja puude fantastilist oksade põimingu. Ent n. m. m.
bitab teid kuuni süng, tunnete, et kogu keha on
muutunud hõõguvaks, naha pinnal otse põletavaks.
Kuid oles pooluline rannitus, jäeti endiselt
lebama, niiskelt hõõguv pite suunitud aenu-
välja, või viiramas kumete pehmed k. m. m. m.

Hommikul leitakse teid sorivana m. m. m. m.
lavikust ning kui ärkate taas te liiate end
hoopis teisel, mähituna jahedatuse linnadest. Raku-
neta, ainult peas tuikab. Pilk sirulub, taas väl-
ja kalmise hommikuse: sidrunkollaste avarusse linn-
le. m.
on riputatud lädelevat kumpuudrit, suur puna-
kollane kass süüretal katusthõrgal.

Algab tumen oleskeli, lebate sõnatuna m. m.
de, kuivad huuled tugevasti kooku süüritud,
palavikulised mõtted rändamas süüsil rüangel.
Mü surub päev. Tunnete liikmeis tuima valu,
hinges suurt külpmust.

Siis tullakse teid külastama, m. m. m. m.
te säravi silmi vilppestest linnest, m. m. m. m.
tuledest, hämmatkoormast kuusagardel, linn-
jast, koolitundidest, ja teis tekitab meid m. m.
haarata kõike, sikelduda sellesse teima vässi
temposse, loopida tuisklevat lund ja n. m. m.
hammaste välgatades helisvat n. m. m. m. m.
neta vaid valu, sest olete enesile küüned n. m.
nud kätte, jättes jälle valkjaid viirce.

se paluti, et tule veel kord kõike jutustatakse, veel kord räägitakse inimvoolust tänavail, ri-noreklaamist, tantsust... Süs jäetakse teid taas üksi hetkele, mil otse meelitaks kipute minema soovist liikuda ja haarata elu ta väljaaru-tatud käest.

Uuistate tuisma, kiislikuks, lamata liiku-matuna, aga tähed siravad nü kutsuvalt ja te kaotate enesevalitsemise, haarate mantli, rā-tiku topi kiiresti midagi jalga ja lasute alla trepest. Värskei kani avate majaurku ning ohu värgus ja vanade majade tuhujate kortuuri-de kauridus paneb te tuisema. Toetute vastu seinu ja surute jala pehmuse hange. Seisate üi vana halli seinu rajal, palavikust väri-ist, mille juuritud tumedalt kummuvasse tähis-taevasse.

Haarate peotäie lüüd, ja surunenud ham-ad huulde, kühe ilmub mustjaspunane püü, vas-u liigute üles trepest, tundes seljas värvinaid.

Algab taas lamamine. Mõõdub hämaraid päe-ja kuulataodes mõõdate hetki. Süs saadab id vihasoost, haarate tillukse lauakella, mallet ta pat-ide kuhja alla. Kuid kella kiislikkuul pole püü, ta jätkab hoolimatult ja kühinatulekult rännakut au-de mõtmatu. Hambaid kiisitades surute peod vadele ja mäsnite vaipa, püüdes hakata ämisi-d hingit vüt, kuna ajus rajub idari monotoon-tix-tax.

Laskeb õõ. Laotate madalale õõlamibile -steputatē kätte, kohendute poolistikili padjule ja ab pooluina. Veikses uumis kuuldub vaid katkendilist hingamist. Süs hakkavad silmad adas otsisklema hintel, toarmugad kaovad pruun-hällele hämarusse, kõigil seemil on nõrkpuna-vaigund. Värskei.

Hommikul tunnete end tervena, airult liikmis imeline kergus, ning peeglis näete kahvatut ja jätuhmjaid silmi nukra, värdnud pilgupa. ja õhtul, kui tantsikleb lummi ja uniselt vilgub teid, te tormate välja, ning saabute taas koju hil-väga hilja.

- Polixena. -

Kui on konnapiidaja õpetaja pr. M. Sus'i saad
vaene õppur kahtada, v. hetundi klassis istumi-
seks, et ette valmistada ärgmist tundi. Ühel
päeval ilmus ka V. A., küs eriti putakse lugu
ninginõuheimisest, kahtimata sealt lahkuda ka
raheajal ja sõnas: "Luguputud abituriendid, ma
soovitan teile õhuvahetust!"

Hyväis ja

gtsekiangil.

Järg.

Langtuxiang on 33
maastik ja on
3200-3500 müli pikk ja aset-
hulga haru jõgede ja järvedega
ous. Maastik jõe alamjooksul
vitav, küll aga ilus. Vaheldusrikkam
kui jõgi üle kallaste ajab ja maa
üle yutab. Langtuxiang on õige
ega. kollakas läbipaistmatu veeväsi, mis
likult liikumatult madalalt tumerohelis-
te kallaste vahel.

Vanema Phanghaist Hannon'sse, järgmise suure-
ma linnani, nõudis neli päeva sõitmist. Maastik
polnud nii huvitav, et oleks suutnud mind kõita.
kaatlen tihti laeval töötavaid hünlani, kes oma
mustade piluilmadega näinud nii huvitavatena.
Pean aga lisama, suur müstilisus mis hünlani's
peitub, oli suuremal määral kadumas, kuna nad
kõikidid harilikke tööriivaid ja lühikoni juukseid.
Mäletan üht juba vananevat hünlast, kes oma
inilisade traditsioonidest veel polnud loobunud.
Aial kartin teda, süski olles äärmiselt uudishii-
miline, sageli hülinin nägematult ta lähedusse,
et vaadelda tegamatult teda roolil seisest. Joo
hünlane kandis musta kitsast maani ulatuvat,
külgedelt avanevat kuube, mis oli laiade varukatega
ja kallani nõõbitav. Olitatud, läikivad, rinaka hel-
giga juuksed rippsid pika püene patina sauge-
le üljale. Nägu kollaka naha ja etulatuva põ-
serukkidega, kitsaste huult ja kummaliste pilu-
mädega, sarnanes pigem maskile kui loomulikule
inimnäole. Hiljem taipasin, et tolle maski taga pei-
tus tõrvalik inimene. Ja muutus mu ust eriti
hoolitavaks, tehes mulle küge, teisedki hünland
hellitanid mind.

Heg kadus. Mõõduk maastik oli vaevalt muutunud
- mõlemal pool avardunud laiad, veega üle yuta-
tud rümpöllud. Kollane veer viivendas läiketa, har-
vad rümpöllud paindunud kergeis tuulepuhanguis,
ja ühikud kaharad puud kukinid tumedast veeväsi.

Kõike kattis kõre ja nüske udulinik. Sün-seal, ülespoole jõudes, oli näha hiina hurtrikute katuseid neust erile upituvad ja kohati liikus mööda jõge ükrik paar, millele oli asunud kodukoldust ilma jäänud hiinlaste.

Hämaruse laskudes võidi dekil näha roomilist pilti: tülluke blond tüdruk ja suur karminäoline mees, tegemas võimlemisharjutusi. Lael liikus kassisammul hiinlasi, kes oma piluilmadega püüdnud seirata me lõbusat tgevust. Võimlemisele järgnes peamine, siis sirutuin värinult ja õnnelikult padjule.

Möödunud minevad Hiina linnad. Ohtuti sünnitaid nende silueteid vastu õhtavat õhtutavast maalilise vaate.

Kuang-shih-kang, väike linnake, 50 miili Hankowst allapoole, pakkus palju omapärast oma vana müüriaga, mis asetses otse jõe kaldal. Linna viis lai kõverduva võlviga värav. Kaldal oli tohutu mitu dekkerid, mille mastid kukkisid metsana ja millel igas küljes oli vilkuv tuleke. Oli sügä hääli sumbutav hämarus. Süit-sealt kostund pakikandjate hoigavad hääkitused.

Edasi sõites loodus muutus üha ilusamaks. Kaldad vahutand oma tüütu madaluse kõrgendikkudega. Veni muutus vastikust kollasest sinakamaks.

Kaunima pildi pakkus Po-fang järv, kus keset ninetavat mett kukkis järk, kitsas ja kõrge kaljuraha, kaetud lopsaka troopikataimestikuga ning tipus, kust mahlakas nohelust, asus lumivalge hiina stiilis maja. Möödunud ka siit, jõudime peagi Hankowisse, kus toimus pidemaajaline peatus. (Järgneb)

— Adli —

Ühel päeval tuli hra. G. auditeerimisse ja ütles:
"Kas ma olen tule juba etapaneku teinud? Mis? Ei ole. No hea küll, võtke tuleva nend parem käsi kaasa."

Jutt oli muidugi Faraday parumast käest, mida igapäevs pidi papist meistridama.

Peakoosolek.

Kultuuriringi 1933/34 a. peakoosolek peti 27. okt. suurel vahelajal auditooriumis. Endisest juhatusest H. Klaas, asus juhatama koosolekut, lugedes ette päevakorra ja arut sõna R. Koppelsonile — endisele juhatus liikmele, kes entas möödunud aasta aruande. Sellele järgnes uue juhatuse valimine. Kehal oli ka ringi hoolidaja pr. Kuisa, kes pani ette auditooriumile valida liikmeid ka nooremaid klassest, kuna siiani ringi ühaldajad üdad klassid on lahkujad. Uus juhatus on Koppelson (17a), H. Klaas (17b), H. Peelbaum (17kl), M. Sommar (17b), S. Hannik (17a).

Et valimisägeduses ole kõlisenud juba teine kull, pidi koosolek lõppema, ta jätkus aga muuti 26. okt. s.a. reedel suurel vahelajal samas kohas. Päevakorras oli ette nähtud 1933/34 a. ajakirja toimetuse valimine. Koosoleku avas R. Koppelson ja päevakorra esimeses punktis oli sõna S. Sommeril. Püütud aja tõttu püüdis ta paarirealise aruandega, ringi tegi ettepaneku astuda uue toimkonna valimisele. Toimetades „videvikku“ juba kolmandat aastat, on tal halbu kogemusi nelja liikmelise toimkonnaga ja ta ei ole mitme liikmelise toimetuse valimise ettepanekuga, mille kaudu väditakse toimetuse juurde koostatud juhulised abistajad (välja arvatud inimesed, kes tegelenud tehnilise jõuna juba esimese „videviku“ väljastamisel). Ajakirja toimetuse tahab näha enes juures väriket ürd nooremaid klassest, kuna siiani ajakiri samuti on püüdnud 1 klasside mõjul. Kirjutatud tahulile S. Sommeri poolt esitatud kandidaadid (ajuti toimetuse abistajad nooremaid klassest) Sprants, Peelbaum, ja Lahi, entas auditoorium oma kandidaadid. Igal oli valimisel mitu häält. Valimise tulemused olid järgmised: S. Sommer, S. Hussari, L. Vohu (koik 17a), Peelbaum, Sprants, Ots (17kl), Lahi (17a). Seega pole peale S. Sommeri ja S. Hussari vanast toimetuust enam kedagi, on juures noori asjast huvitatuid, kes viludes ja kogemusi omandades hakkavad „videviku“ väljastama.

Et juba kord valimised on päevakorras, siis võib veel kõnelda lõpupeotoimkonna valimisest, kuhu kuuluvad: D. Parts, S. Sommer, R. Koppelson, L. Lind ja M. Jõksi (17a), H. Klaas, L. Ruut, L. Rikas ja A. Illson (17b).

20. XI 33. mängis T. K. S. Ü. mängu
de tsükklis meie naiskond Kubu gümna-
naiskonnaga. õnneti uues dressis. Et või-
dule liiga kindlad rüdi, kaotati mis
oli üllatavaks publikule, kes mängu
sõjakisaga saatis

25. XI 33. mängis meie naiskond Prantsuse 'itsuuni'
naiskonnaga, keda võideti.

Et tänavune naiskond koosneb vaid I daist klas-
sist, on asunud hoogsale järeltulijate harjutamisele.
Naiskond peab treeningtunde igal keelnädalal ja
pühapäeval tulevase naiskonnaga treener Burmi
juhatusel.

On petud rida sõprusvõistlusi kooli võimlas
nooremate klasside ja võõraste koolide vahel.

19. XI 33. kohtus III klass Tall. linna vene gümna. III klassiga.
Võitis I gümna. 15:3 ja 15:3, naiskonna koosseis: Haar-
band, Sälben, Ots, Pajupuu, Raud, Riismandel. Teiseks oli
mäng samal naiskonnal sama kooli II ja III klassi
koondisega, võitis jällegi I gümna, 15:4; 7:15 ja 15:7.
Kolmas mäng - meie II klassi ja venelaste vahel lõp-
pes väimaste võiduga, 15:6; 6:15 ja 11:15.

26. XI 33. peeti uuesti võistlusi kooli võimlas, kus meie
II kl. võitis venelasi 15:8; 6:15 ja 15:8.

2. XII 33. pidi mängima meie III kl. naiskond vene
III kl. naiskonnaga. Sinna mindud, ei lüüdnud üht keda-
gi, mida võtame loobumisevõiduna.

Samal kuul kaotas ka Saksa õli kooli naiskond meie
naiskonnale.

Kroonika.

24. okt. peeti Kultuuriringi praakoosolek. lähemalt käs-
olevas numbris.

5. nov. sängitanime maamulda koolisõsara Benita Nor-
manni. Bipi ta vümasel tekkonnal oli saatma tulnud
praagu kõik ta indised ja nüüdsid klassisõsaraad.

23. nov. peeti Kultuuriringi korraldusel austamisaktus
Gustav Suitsu 50. a. sünnipäeva puhul.

26. nov. toimus pidu ja loterii lastevanemate Komitee
korraldusel. Bekava lõppu marulise külatantsuga, mis
indis sätin ja tulid igale peokülatalile ja akademilasele.
Järgnes tants sirisedressiliste bi-la-bolaste helide saa-
tit. Oli publikut, oli tuju, mis katkestati kooliõpilas-
te termini kohalt kell 11.

1. det. mälestanimi langenuid, toimus tagasihoidlik va-
randtunniline aktus.

Novembris korraldas Bioloogiline jaam Pedagoogilises muuse-
umis näitust tööd, mida oli korraldatud suvel. Näi-
tus andis kujuka ülevaate noorte töö tagajärgedest.
Suvisest ekspeditsioonist oli osa võtnud 6 kooli (Poogl.
Komm. gümn., Gustav Adolfs, ü tüt. gümn., Üue gümn.,
Lutholmi gümn. ja Hansa kool). Neid oli korralda-
tud Tallinna lähemasse ümbrusse ja ka kaugemal,
nimelt Pitsiuse, Märjamaale, Vormsisse j.n.e. Kõik-
jal uuriti florat, faunat ja toimitati uurimusi ma-
pinna suhtes. Põhjalikult tööd oli tehtud sõjarnäe
raba, Sukerimäe profiil, Martu järve vormi saare
ja Pitsi uurimustel. Näitusel oli välja pandud
kcha platt kaasatoodud taimestikku ja loomastiku
indajaid, jooniseid, diagramme, fotoid ja kirjeli-
di protokollide näol.

Haigutunud matemaatikaõpetajat pr. Kuusi asendab
pr. Johanson.

On lõppenud tantsukurused; jätkudus - uugu aka-
demiline pere peab oskama tantsida hoopaja uudisid.

